

KÖZGYŰLÉSEKEN HALLOTTUK

Adatok és jelentések adatai a jelentésekről

Minden vitaforumon sűrűn felvetődő téma, hogy az utóbbi időben gombamódra szaporodnak a különböző szervek adatszolgáltatási igényei. Mi, a termelőüzemek adatszolgáltatói minden esetben pontos, reális, felelősségteljes, a népgazdaság számára jelentős és hasznos adatokat akarnak szolgáltatni, de ehhez meg kell teremteni a körülményeket. Az 1978-as év adatszolgáltatásairól készített kimutatásom szerint szövetkeztől az alábbi adatokat kérték

- a politikai és tanácsi szervek részére;
61 esetben 5359 gyűjtött összesített adatot,
- a KSH részére 46 esetben 8607 adatot,
- a termelési rendszereknek 19 esetben 38 140 adatot,
- egyéb szervek részére pedig 51 esetben 87 380 adatot kellett szolgáltatni, más-más bontásban, más időben, de a pontosság igényével. A fenti összesített adatokhoz megközelítően 500 ezer részadatot kellett gyűjteni.

Nem valószínű, hogy az országban egyetlen termelő üzemben is létezik olyan bizonylati rendszer, amely ennek a széles körű adatszolgáltatási igénynek meg tudna felelni. Az 1976. évben megjelent a 2017/1976. (XI. 24.) MT. hat., amelynek 3. p. szerint meghatározásra kerültek a statisztikai adatgyűjtésre vonatkozó szabályok. Ennek alap-

ján bízva abban, hogy ettől kezdve csakis és kizárólag egy-csatornás adatszolgáltatással állunk szemben, az analitikus nyilvántartásainkat ráépítettük a statisztikai adatszolgáltatás rendszerére.

Sajnos, már az első két-három hónapban rá kellett döbbernünk, hogy erőfeszítéseink teljesen hiábavalókká válnak. Maradt tehát továbbra is az előző rendszerhez adatfeldolgozás helyett a „gyűjtögetéses rendszer” mind a mai napig azzal az eltéréssel, hogy azóta kb. a tízszeresére emelkedett az igény. Sokszor alakul ki olyan helyzet, hogy csak szubjektív megítélés alapján lehet egy-egy jelentést kitölteni.

Szemléltetésül az elmúlt év egyik kirívó példája:

A MÉM Stagek információs szervezési főosztálya a környezetvédelmi helyzetről gyűjtött olyan statisztikát, amelyben minden termelőszövetkezetnek, állami gazdaságnak, erdőgazdaságnak közölni kellett, hogy többek közt mennyi lesz 1990-ben a gazdaság erőgépe, a kiszórt szerves és műtrágyája, gyomirtó szere, növényvédő szere, mennyi lesz az ipari szennyvíze, szennyvízbírsága, üzemi porkibocsátása tonnában stb. Ezeket az adatokat járasonként, megyénként összesítik, rendszerezik, és remélhetőleg nem használják fel sehol, mert az ilyen és ezekhez hasonló adatokra épített esetleges intézkedés

végeredményére gondolni sem szabad.

Sok termelő üzemet érintő téma a termelési rendszerek részére történő adatszolgáltatás. Amikor megalakultak ezek a termelési rendszerek, a termelőszövetkezetek — a korszerűbb nagyüzemi gazdálkodáshoz való segítségnyújtás reményében — anyagi támogatásuk mellett a számukra legmegfelelőbb rendszerekbe partnerként betársultak. Akkor még nem tudták, hogy ez az elég jelentős előnyök mellett mennyi adminisztrációs többletmunkát jelent. A rendszergazdák (a mi esetünkben 5) elküldik a saját lömbjüket, amely azon kívül, hogy növényenként megközelítően 3000 kitöltendő adathelyet tartalmaz, sok olyan adatot is kér, melynek kigyűjtésére nincs lehetőségünk sem nekünk, sem más tsz-eknek. A termelő üzemek a rendszereknek megküldik az adataikat, melyek eztán összegezve a Stagek-hoz kerülnek. A legtöbb tsz-nek évek óta külön szerződése van a MÉM Stagek-kal, amely alapján részükre külön kidolgozott adatokat küldenek.

Számtalan példát lehetne még felsorolni a párhuzamos adatszolgáltatásra. Sok szerv kér például termelőüzemektől olyan adatokat, amelyeket a KSH összegyűjtve részükre is megküld, csak esetleg más részletezésben. Valószínűleg ezért, és nemcsak a konkurrenca felmérésére tör-

tént, hogy a megyei statisztikai hivatalok megkérték a termelő üzemeket az engedélyszám nélküli jelentések gyűjtésére.

Sajnálattal tapasztaljuk, hogy ennek hatására sem csökkentek az adatszolgáltatási igények. Az élelmesebb adatkérő szervek ezt tapasztalva, már beszerzik a szükséges engedélyt, és engedélyszámmal ellátva kérnek jelentéseket.

Hangsúlyozom, hogy egyetlen hatósági, vagy társadalmi szervet sem kívánunk munkájában gátolni, és informáltságukat csorbitani. Mindössze azt akarjuk, hogy legyen egyetlen olyan szervezet, amely összegyűjti — előre — a különféle szervek információs adatigényét, és azt koordinálva, rendszerezve, időben és térben lehetőleg a tárgyát megelőzően „kötelező jelentő szolgálat” tömb formájában küldje meg az adatszolgáltatásra kötelezetteknek. Így talán elérhető, hogy a bizonylati rendszerek az analitikus nyilvántartások előre rendszerezett — egyetemes adatgyűjtést nyújtsanak. Ezzel gátat lehetne vetni a sokszor ismétlődő átfe-
déseknél, rendszertelenségeknek. Ez pedig mind a termelő üzemeknek, mind a népgazdaságnak csak hasznára válnék, s az adatszolgáltatás is eredeti célját tudná teljesíteni.

Elmondta:
Lakatos Lászlóné
a lakitelki Szikra Tsz.
közgyűlésén